

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2016. gada 30. jūnijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Regula (EK) Nr. 543/2008 — Lauksaimniecība — Tirgu kopīgā organizācija — Tirdzniecības standarti — Svaiga fasēta mājputnu gaļa — Prasība uz fasējuma vai uz tam pievienotās etiķetes norādīt kopējo cenu un cenu svara vienībai — Eiropas Savienības Pamattiesību harta — 16. pants — Darījumdarbības brīvība — Samērīgums — LESD 40. panta 2. punkta otrā daļa — Nediskriminācija

Lieta C-134/15

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Sächsisches Obergerverwaltungsgericht* (Saksijas Augstākā administratīvā tiesa, Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2015. gada 24. februārī un kas Tiesā reģistrēts 2015. gada 19. martā, tiesvedībā

Lidl GmbH & Co. KG

pret

Freistaat Sachsen.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Ilešičs [*M. Ilešič*], tiesneši K. Toadere [*C. Toader*] (referente), A. Ross [*A. Rosas*], A. Prehala [*A. Prechal*] un E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*],

ģenerālvokāts M. Bobeks [*M. Bobek*],

sekretārs K. Malaceks [*K. Malacek*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2016. gada 13. janvāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Lidl GmbH & Co. KG* vārdā — *A. Pitzer* un *M. Grube*, *Rechtsanwälte*,

— *Freistaat Sachsen* vārdā — *I. Gruhne*, pārstāve,

— Eiropas Komisijas vārdā — *B. Schima* un *K. Skelly*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2016. gada 16. marta tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda — vācu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Komisijas 2008. gada 16. jūnija Regulas (EK) Nr. 543/2008 par kārtību, kādā piemērojama Padomes Regula (EK) Nr. 1234/2007 attiecībā uz mājputnu gaļas tirdzniecības standartiem (OV 2008, L 157, 46. lpp.), 5. panta 4. punkta b) apakšpunkta spēkā esamību.
- 2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp mazumtirdzniecības uzņēmumu *Lidl GmbH & Co. KG* un *Freistaat Sachsen* (Saksijas federālā zeme, Vācija) par šajā tiesību normā paredzēto prasību, pārdodot mazumtirdzniecībā svaigu fasētu mājputnu gaļu, norādīt uz fasējuma vai uz tam pievienotās etiķetes kopējo cenu un cenu svara vienībai (turpmāk tekstā – “marķēšanas prasība”).

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 LESD 39. pantā ir aprakstīti kopējās lauksaimniecības politikas mērķi. Saskaņā ar LESD 41. panta b) punktu, lai varētu šos mērķus sasniegt, var tikt paredzēti tostarp kopīgi pasākumi dažu produktu patēriņa veicināšanai.
- 4 Padomes 1975. gada 29. oktobra Regulas (EEK) Nr. 2777/75 par mājputnu gaļas tirgus kopīgo organizāciju (OV 1975, L 282, 77. lpp.) 2. pantā bija paredzēts, ka Kopienā var veikt pasākumus tostarp noteiktu produktu tirdzniecības veicināšanai vai to kvalitātes uzlabošanai. Tirdzniecības standarti varēja attiekties tostarp uz iepakojumu, noformējumu un marķējumu.
- 5 Ar Padomes 1990. gada 26. jūnija Regulu (EEK) Nr. 1906/90 par dažiem standartiem tirdzniecībā ar mājputnu gaļu (OV 1990, L 173, 1. lpp.) ir tikuši ieviesti īpaši noteikumi marķēšanas jomā, tostarp svaigas fasētas mājputnu gaļas mazumtirdzniecībā piemērojamā prasība uz fasējuma vai uz tam pievienotās etiķetes norādīt kopējo cenu un cenu svara vienībai.
- 6 Šīs regulas preambulas otrais apsvērums bija izteikts šādi:

“tā kā šādi standarti var palīdzēt uzlabot mājputnu gaļas kvalitāti un tātad veicināt šādas gaļas pārdošanu; tā kā šī iemesla dēļ ražotāju, tirgotāju un patērētāju interesēs ir šo standartu piemērošana attiecībā uz putnu gaļu, kas derīga cilvēku patēriņam.”
- 7 Saskaņā ar minētās regulas 5. panta 3. punkta b) apakšpunktu:

“Attiecībā uz svaigu fasētu mājputnu gaļu uz fasējuma vai uz tam pievienotās etiķetes norāda šādu informāciju:

[..]

b) attiecībā uz svaigu mājputnu gaļu - kopējo cenu un mazumtirdzniecības cenu svara vienībai [..].”
- 8 Regula Nr. 2777/75 ir atcelta ar Padomes 2007. gada 22. oktobra Regulu (EK) Nr. 1234/2007, ar ko izveido lauksaimniecības tirgu kopīgu organizāciju un paredz īpašus noteikumus dažiem lauksaimniecības produktiem (“Vienotā TKO regula”) (OV 2007, L 299, 1. lpp.). Ar šo pēdējo minēto ir vienotā sistēmā apvienota 21 tirgus kopīgā organizācija dažādiem produktiem vai produktu grupām. Kā izriet no šīs regulas preambulas 7. apsvēruma, “vienkāršošanai”, kuru veic ar šo regulu, “nevajadzētu likt apšaubīt politikas lēmumus, kas gadu gaitā ir pieņemti [kopējā lauksaimniecības politikā].” Šis

regulas preambulas 10. apsvērumā ir uzsvērts mērķis stabilizēt tirgus un nodrošināt pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem, radot dažādus intervences instrumentus, vienlaikus ņemot vērā katras nozares dažādās vajadzības un minēto nozaru savstarpējo atkarību.

- 9 Runājot par mājputnu gaļu, ar Regulas Nr. 1234/2007 121. panta e) punkta iv) apakšpunktu Eiropas Komisijai tiek piešķirta atļauja pieņemt “noteikumus par sīkāku informāciju, ko norāda pievienotajos tirdzniecības dokumentos, galapatērētājam paredzētās mājputnu gaļas marķējumu, noformējumu un reklāmu, un produkta komercnosaukum[u] [Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 20. marta] Direktīvas 2000/13/EK [par dalībvalstu likumu tuvināšanu attiecībā uz pārtikas produktu marķējumu, noformējumu un reklāmu (OV 2000, L 109, 29. lpp.)] 3. panta 1. punkta 1) apakšpunkta izpratnē”.
- 10 Saskaņā ar Regulas Nr. 543/2008 preambulas 1.–3. apsvērumu, tā kā “vairāki Regulā (EEK) Nr. 1906/90 paredzēti noteikumi un prasības Regulā (EK) Nr. 1234/2007 nav iestrādātas”, ar Regulu Nr. 543/2008 ir pieņemti piemēroti noteikumi, “lai tādējādi nodrošinātu tirgus kopīgās organizācijas nepārtrauktību un pareizu darbību, un jo īpaši tirdzniecības standartus”.
- 11 Regulas Nr. 543/2008 preambulas 10. apsvēruma ir formulēts šādi:

“Lai sagādātu patērētājam pietiekamu, nepārprotamu un objektīvu informāciju par šādiem tirdzniecībai piedāvātiem produktiem un lai visā Kopienā garantētu brīvu preču apriti, ir jānodrošina, ka putnu gaļas tirgus standartos, cik tas ir iespējams, tiek ņemti vērā noteikumi, kas paredzēti Padomes 1976. gada 20. janvāra Direktīvā 76/211/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz dažu fasētu produktu pildīšanu pēc svara vai tilpuma [(OV 1976, L 46, 1. lpp.).]”
- 12 Šīs regulas 5. panta 4. punkta b) apakšpunkts ir formulēts identiski Regulas Nr. 1906/90 5. panta 3. punkta b) apakšpunktam.
- 13 Lai gan Regula Nr. 1234/2007 savukārt ir tikusi atcelta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regulu (ES) Nr. 1308/2013, ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) Nr. 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007 (OV 2013, L 347, 641. lpp.), ir paredzēts, ka tās noteikumus attiecībā uz olu un mājputnu gaļas nozaru produktu tirdzniecības standartiem turpinās piemērot līdz datumam, kad tiks īstenoti attiecīgie tirdzniecības noteikumi, kas ir pieņemti ar deleģētiem aktiem saskaņā ar Regulas Nr. 1308/2013 230. panta 1. punkta c) apakšpunktu.

Vācijas tiesības

- 14 2013. gada 22. marta Noteikumu par mājputnu gaļas tirdzniecības standartiem (*Verordnung über Vermarktungsnormen für Geflügelfleisch*; *BGBI.* 2013 I, 624. lpp.) 3. panta 2. punkta 6. apakšpunktā ir paredzēts:

“Aizliegts veidot mājputnu gaļas krājumus pārdošanai, izlikt tos pārdošanā, piegādāt, pārdot vai kā citādi laist tirgū, pareizi un pilnīgi nesniedzot [Regulas Nr. 543/2008] 5. panta 4. punktā minēto informāciju.”
- 15 Saskaņā ar šo noteikumu 9. panta 3. punkta 1. apakšpunktu:

“Administratīvu pārkāpumu *Handelsklassengesetz* [Likuma par tirdzniecības kategorijām] 7. panta 1. punkta 3. apakšpunkta izpratnē izdara persona, kura pretēji [šo] noteikumu 3. pantam veido mājputnu liemeņu, gaļas vai to daļu krājumus pārdošanai, piedāvā tos, izliek pārdošanā, piegādā, pārdod vai kā citādi laiž tirgū.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 16 *Lidl* ir mazumtirdzniecības uzņēmums, un tam visā Vācijas teritorijā ir zemo cenu pārtikas lielveikali. Dažās filiālēs reģionā ap Lampertsvaldi pieteicēja piedāvā pārdošanai arī svaigu fasētu mājputnu gaļu. Kā ir norādīts lēmumā par prejudiciālu jautājumu uzdošanu, šī produkta cena nav tieši norādīta uz iepakojuma vai uz tam pievienotās etiķetes, bet gan uz cenu zīmēm, kas ir piestiprinātas pie plauktiem.
- 17 *Sächsische Landesanstalt für Landwirtschaft* (Saksijas federālās zemes Lauksaimniecības pārvalde, Vācija), tagad – *Sächsisches Landesamt für Umwelt, Landwirtschaft und Geologie* (Saksijas federālās zemes Vides, lauksaimniecības un ģeoloģijas pārvalde, Vācija), veicot vairākas pārbaudes, konstatēja šo izcenošanas praksi. Tā uzskatīja, ka tā ir pretrunā Regulas Nr. 1906/90 5. panta 3. punkta b) apakšpunkta, kas bija piemērojams pārbaužu veikšanas brīdī, noteikumiem.
- 18 2007. gada 30. aprīlī *Lidl* iesniedza *Verwaltungsgericht Dresden* (Drēzdenes administratīvā tiesa, Vācija) pieteikumu par likumības atzišanu, ar kuru lūdza konstatēt, ka tās īstenotā izcenošanas prakse nav pretrunā Regulas Nr. 543/2008 5. panta 4. punkta b) apakšpunkta noteikumiem, kuru saturs ir identisks Regulas Nr. 1906/90 5. panta 3. punkta b) apakšpunktam. Tā būtībā apgalvoja, ka šīs tiesību normas ir “neefektīvas”, jo ar tām tiek nesamērīgi ierobežota brīvība veikt profesionālo darbību Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 15. panta 1. punkta, to skatot kopsakarā ar LES 6. panta 1. punktu, izpratnē.
- 19 Ar 2010. gada 10. novembra spriedumu *Verwaltungsgericht Dresden* (Drēzdenes administratīvā tiesa) šo pieteikumu noraidīja pēc būtības.
- 20 *Lidl* par šo spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību *Sächsisches Oberverwaltungsgericht* (Saksijas Augstākā administratīvā tiesa, Vācija). Šī tiesa uzskata, ka Regulas Nr. 543/2008 5. panta 4. punkta b) apakšpunkts ir piemērojams attiecībā uz pieteicēju pamatlietā un ka tās izskatīšanā esošās lietas iznākums ir atkarīgs no šīs tiesību normas spēkā esamības. Šajā ziņā tā pauž šaubas par tās spēkā esamību, ņemot vērā Hartas 15. panta 1. punktu un 16. pantu, kā arī LESD 40. panta 2. punkta otro daļu.
- 21 Iesniedzējtiesa uzskata, ka strīdīgā marķēšanas prasība nesamērīgi un nepieņemami neierobežo pieteicējas brīvību veikt saimniecisko darbību un darījumdarbības brīvību, jo šo tiesību un brīvību būtība tiek saglabāta. Faktiski ar Regulas Nr. 543/2008 5. panta 4. punkta b) apakšpunktu, kurā ir ietverti noteikumi attiecībā uz svaigas fasētas mājputnu gaļas cenas norādīšanu, šī produkta tirdzniecība netiek aizliegta. Turklāt šī prasība atbilstot vispārējas nozīmes mērķim – patērētāju aizsardzībai.
- 22 Tomēr iesniedzējtiesa šaubās par to, vai marķēšanas prasība, kas izriet no šīs tiesību normas, ir samērīga, jo, pirmkārt, tā nav paredzēta attiecībā uz citiem fasētiem produktiem, tādiem kā liellopu, cūkas, jēra vai kazas gaļa, un, otrkārt, tā rada papildu finansiālu un organizatorisku apgrūtinājumu, kas ierobežo konkurenci.
- 23 Ņemot vērā nediskriminācijas principu, iesniedzējtiesa šaubās par to, vai ir attaisnota atšķirīga attieksme attiecībā uz svaigu mājputnu gaļu un cita veida svaigu gaļu, kas ir paredzēta lietošanai cilvēku pārtikā, jo pielīdzināma marķēšanas prasība attiecībā uz pēdējo minēto nepastāv.
- 24 Šajos apstākļos *Sächsisches Oberverwaltungsgericht* (Saksijas Augstākā administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai [Regulas Nr. 543/2008] 5. panta 4. punkta b) apakšpunkts ir saderīgs ar LES 6. panta 1. punkta pirmo daļu, skatītu kopā ar Hartas 15. panta 1. punktu un 16. pantu?”

- 2) Vai Regulas Nr. 543/2008 5. panta 4. punkta b) apakšpunkts ir saderīgs ar LESD 40. panta 2. punkta otro daļu?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 25 Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regulas Nr. 543/2008 5. panta 4. punkta b) apakšpunkts, kurā ir paredzēta marķēšanas prasība, ir spēkā, ņemot vērā Hartas 15. panta 1. punktu un 16. pantu.
- 26 Vispirms ir jānorāda, ka, lai gan iesniedzējtiesa un pamatlietas puses tiešām uzskata, ka marķēšanas prasības spēkā esamība ir jāpārbauda, ņemot vērā Hartas 15. panta 1. punktu un 16. pantu, no kuriem pirmais attiecas uz brīvību izvēlēties profesiju un tiesībām strādāt un otrais – uz darījumdarbības brīvību, tomēr ir jākonstatē, ka marķēšanas prasība personu tiesības “iesaistīties brīvi izraudzītā [...] profesijā” Hartas 15. panta izpratnē neierobežo. Tā turpretim var ierobežot ar Hartas 16. pantu atzīto darījumdarbības brīvību.
- 27 Tiesības uz darījumdarbības brīvību ietver it īpaši ikviena uzņēmuma tiesības tā atbildības par savām darbībām robežās brīvi rīkoties ar pieejamajiem saimnieciskajiem, finanšu un tehniska rakstura resursiem (spriedums, 2014. gada 27. marts, *UPC Telekabel Wien*, C-314/12, EU:C:2014:192, 49. punkts).
- 28 Tiesa ir atzinusi arī, ka ar Hartas 16. pantu piešķirtā aizsardzība ietver brīvību veikt saimniecisko vai komercdarbību, līgumu slēgšanas brīvību un brīvu konkurenci, kā izriet no šī panta skaidrojumiem, kas saskaņā ar LES 6. panta 1. punkta trešo daļu un Hartas 52. panta 7. punktu ir jāņem vērā, to interpretējot (spriedumi, 2013. gada 22. janvāris, *Sky Österreich*, C-283/11, EU:C:2013:28, 42. punkts, un 2013. gada 17. oktobris, *Schaible*, C-101/12, EU:C:2013:661, 25. punkts).
- 29 Regulas Nr. 543/2008 5. panta 4. punkta b) apakšpunktā paredzētā marķēšanas prasība var ierobežot šīs darījumdarbības brīvības īstenošanu, ciktāl ar šādu prasību tās adresātam rodas saistība, kas ierobežo tam pieejamo resursu brīvu izmantošanu, jo tam rodas pienākums īstenot pasākumus, kuri var tam radīt izmaksas un ietekmēt tā darbības organizāciju (šajā ziņā skat. spriedumu, 2014. gada 27. marts, *UPC Telekabel Wien*, C-314/12, EU:C:2014:192, 50. punkts).
- 30 Tomēr saskaņā ar Tiesas judikatūru darījumdarbības brīvība nav absolūta prerogātīva, bet ir jāvērtē saistībā ar tās funkciju sabiedrībā (šajā ziņā skat. it īpaši spriedumus, 2012. gada 6. septembris, *Deutsches Weintor*, C-544/10, EU:C:2012:526, 54. punkts, kā arī 2013. gada 22. janvāris, *Sky Österreich*, C-283/11, EU:C:2013:28, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 31 Tādējādi ierobežojumi šīs brīvības īstenošanai atbilstoši Hartas 52. panta 1. punktam var tikt paredzēti ar nosacījumu, ka, pirmkārt, tie ir noteikti tiesību aktos un tajos ir respektēta attiecīgās brīvības būtība, un, otrkārt, ievērojot samērīguma principu, tie ir nepieciešami un patiešām atbilst vispārējas nozīmes mērķiem, ko atzinusi Eiropas Savienība, vai vajadzībai aizsargāt citu tiesības un brīvības.
- 32 Vienlaikus norādot, ka marķēšanas prasība kā ar Hartas 16. pantu garantētu tiesību īstenošanas ierobežojums ir paredzēta tiesību aktā un, ņemot vērā, ka ar minēto prasību ir respektēta šo tiesību būtība un tā faktiski atbilst Savienības atzītiem vispārējas nozīmes mērķiem, proti, patērētāju aizsardzībai, iesniedzējtiesa šaubās par šāda pasākuma samērīgumu.

- 33 Šajā ziņā saskaņā ar pastāvīgo judikatūru samērīguma princips ir saistīts ar prasību, lai Savienības iestāžu tiesību akti nepārsniegtu to, kas ir atbilstošs un vajadzīgs, lai sasniegtu attiecīgajā tiesiskajā regulējumā izvirzītos leģitīmos mērķus, ņemot vērā, ka, ja ir iespēja izvēlēties starp vairākiem piemērotiem pasākumiem, ir jāizvēlas vismazāk apgrūtinošais un tā radītie traucējumi nedrīkst būt nesamērīgi ar izvirzītajiem mērķiem (skat. spriedumus, 2001. gada 12. jūlijs, *Jippes* u.c., C-189/01, EU:C:2001:420, 81. punkts, kā arī 2013. gada 22. janvāris, *Sky Österreich*, C-283/11, EU:C:2013:28, 50. punkts).
- 34 Turklāt Tiesa jau ir atzinusi, ka uz darījumdarbības brīvību var tikt attiecināti plaša mēroga valsts varas iejaukšanās pasākumi, ar kuriem vispārējās interesēs var tikt radīti ierobežojumi saimnieciskās darbības veikšanai (spriedums, 2013. gada 22. janvāris, *Sky Österreich*, C-283/11, EU:C:2013:28, 46. punkts).
- 35 Šajā gadījumā, runājot, pirmkārt, par attiecīgā Savienības tiesiskā regulējuma mērķiem, kā izriet no Regulas Nr. 1906/90 preambulas otrā apsvēruma, tirdzniecības standarti mājputnu gaļas nozarē palīdz uzlabot šīs gaļas kvalitāti un veicināt šādas gaļas pārdošanu ražotāju, tirgotāju un patērētāju interesēs. Piedevām šīs regulas preambulas ceturtajā apsvērumā ir uzsvērta vajadzība patērētājam iegūt pilnīgāku informāciju it īpaši par marķēšanu, reklāmu un ar mājputnu gaļas ražošanā izmantoto saldēšanas metodi un izmantoto saimniecības veidu saistīto norāžu saturu.
- 36 Šie mērķi ir pārņemti Regulā Nr. 543/2008, kuras preambulas 10. apsvērumā ir uzsvērta vajadzība sagādāt patērētājam pietiekamu, nepārprotamu un objektīvu informāciju par tirdzniecībai piedāvātajiem produktiem.
- 37 No iepriekš minētā izriet, ka attiecīgā Savienības tiesiskā regulējuma galvenie mērķi attiecas gan uz mājputnu gaļas nozarē, tostarp svaigas mājputnu gaļas nozarē, strādājošo ražotāju un uzņēmumu ienākumu uzlabošanu, gan arī uz patērētāju aizsardzību, un ir Savienības primārajās tiesībās atzīti vispārējās nozīmes mērķi.
- 38 Otrkārt, runājot par marķēšanas prasības piemērotību izvirzīto mērķu īstenošanas garantēšanai, likumdevējs varēja uzskatīt, ka šī prasība, no vienas puses, ļauj garantēt patērētājam uzticamu informāciju uz iepakojuma sniegtās norādes dēļ, un, no otras puses, spēj to pamudināt iegādāties mājputnu gaļu, uzlabojot šī produkta tirdzniecības perspektīvas un līdz ar to – ražotāju ienākumus.
- 39 Attiecībā uz nepieciešamību pēc šāda tiesiskā regulējuma Savienības likumdevējs varēja leģitīmi uzskatīt, ka tiesiskais regulējums, kurā būtu paredzēta vienīgi cenas piestiprināšana plauktiem, neļautu sasniegt izvirzītos mērķus tikpat efektīvi kā Regulas Nr. 543/2008 5. panta 4. punkta b) apakšpunkts, jo tikai kopējās cenas un cenas svara vienībai norādīšana tādu produktu gadījumā, kuru iepakojuma vienībām var nebūt vienāds svars, ļauj garantēt pietiekamu patērētāju informēšanu. Šāda prasība turklāt nešķiet pārmērīga salīdzinājumā ar minētajiem mērķiem, jo īpaši tāpēc, ka Regulas Nr. 543/2008 5. panta 4. punkta b) apakšpunktā paredzētā norāde par kopējo cenu un cenu svara vienībai ir tikai daļa no informācijas, kam saskaņā ar šo tiesību normu ir jābūt norādītai uz fasējuma vai tam pievienotās etiķetes.
- 40 Tādējādi iejaukšanās pieteicējas pamatlietā darījumdarbības brīvībā šajā gadījumā ir samērīga ar izvirzītajiem mērķiem.
- 41 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka, izskatot pirmo jautājumu, nav atklājies neviens apstāklis, kas varētu ietekmēt Regulas Nr. 543/2008 5. panta 4. punkta b) apakšpunkta spēkā esamību, ņemot vērā Hartas 16. pantā paredzēto darījumdarbības brīvību.

Par otro jautājumu

- 42 Ar savu otro jautājumu iesniedzējtiesa vaicā, vai Regulas Nr. 543/2008 5. panta 4. punkta b) apakšpunkts ir spēkā, ņemot vērā LESD 40. panta 2. punkta otrajā daļā minēto nediskriminācijas principu.
- 43 Šis jautājums ir ticis uzdots iesniedzējtiesas izklāstītā apstākļa dēļ, ka attiecībā uz citu kategoriju svaigu gaļu, kas ir paredzēta lietošanai cilvēku pārtikā, jo īpaši liellopu, cūkas, jēra vai kazas gaļu, līdzīga prasība cenas marķēšanas jomā nepastāv.
- 44 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka nediskriminācijas princips pieder pie Savienības tiesību vispārējiem principiem un attiecībā uz lauksaimniecības jomu ir izteikts LESD 40. panta 2. punkta otrajā daļā (skat. spriedumu, 2013. gada 14. marts, *Agrargenossenschaft Neuzelle*, C-545/11, EU:C:2013:169, 41. punkts un tajā minētā judikatūra). No minētā panta formulējuma izriet, ka ar šo tiesību normu tiek aizliegta jebkāda Savienības ražotāju un patērētāju savstarpēja diskriminācija.
- 45 No Tiesas judikatūras izriet, ka šis princips ir piemērojams ne tikai attiecībā uz ražotājiem un patērētājiem, bet arī uz citām to saimnieciskās darbības subjektu kategorijām, uz kuriem attiecas tirgu kopīgā organizācija, piemēram, tiem, kuri nodarbojas ar svaigas mājputnu gaļas vai citu veidu svaigas gaļas tirdzniecību (šajā ziņā skat. spriedumu, 1994. gada 5. oktobris, *Vācija/Padome*, C-280/93, EU:C:1994:367, 68. punkts).
- 46 Saskaņā ar nediskriminācijas principu tiek prasīts, lai salīdzināmās situācijās netiktu piemērota atšķirīga attieksme un atšķirīgās situācijās netiktu piemērota vienāda attieksme, ja vien šāda attieksme nav objektīvi pamatota (šajā ziņā skat. spriedumus, 2005. gada 6. decembris, *ABNA u.c.*, C-453/03, C-11/04, C-12/04 un C-194/04, EU:C:2005:741, 63. punkts, kā arī 2013. gada 14. marts, *Agrargenossenschaft Neuzelle*, C-545/11, EU:C:2013:169, 42. punkts).
- 47 Attiecībā uz šī principa ievērošanas pārbaudes apjomu ir jāatgādina, ka Savienības likumdevējam lauksaimniecības jomā ir plaša rīcības brīvība. Līdz ar to, tiesai veicot pārbaudi, ir jāizvērtē tikai tas, vai attiecīgais pasākums nav saistīts ar acīmredzamu kļūdu vai pilnvaru nepareizu izmantošanu un vai attiecīgā iestāde nav acīmredzami pārsniegusi savas izvērtēšanas pilnvaras (spriedums, 2013. gada 14. marts, *Agrargenossenschaft Neuzelle*, C-545/11, EU:C:2013:169, 43. punkts).
- 48 Šajā gadījumā produkti, attiecībā uz kuriem iesniedzējtiesa pauž šaubas jautājumā par attiecīgā tiesiskā regulējuma nediskriminējošo raksturu, pieder dažādām lauksaimniecības nozarēm.
- 49 Šajā ziņā LESD 40. panta 2. punkta pirmajā daļā ir paredzēta tādu dažādu mehānismu izmantošana, kuri var tikt pielietoti, lai sasniegtu LESD 39. pantā definētos mērķus. Turklāt, kā izriet no Regulas Nr. 1234/2007, katrai kopīgai tirgus organizācijai ir specifiskas tai raksturīgas īpašības. No tā izriet, ka dažādo tirgus sektoru tiesiskajai regulēšanai izmantoto tehnisko mehānismu salīdzinājums nevar būt derīgs pamats, lai konstatētu, ka ir pamatots iebildums par diskrimināciju starp atšķirīgiem produktiem, kuriem tiek piemēroti atšķirīgi noteikumi (šajā ziņā skat. spriedumu, 1982. gada 28. oktobris, *Lion u.c.*, 292/81 un 293/81, EU:C:1982:375, 24. punkts).
- 50 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka, izskatot otro jautājumu, nav atklājies neviens apstāklis, kas varētu ietekmēt Regulas Nr. 543/2008 5. panta 4. punkta b) apakšpunkta spēkā esamību, ņemot vērā LESD 40. panta 2. punkta otrajā daļā paredzēto nediskriminācijas principu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 51 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

- 1) izskatot pirmo prejudiciālo jautājumu, nav atklājies neviens apstāklis, kas varētu ietekmēt Komisijas 2008. gada 16. jūnija Regulas (EK) Nr. 543/2008 par kārtību, kādā piemērojama Padomes Regula (EK) Nr. 1234/2007 attiecībā uz mājputnu gaļas tirdzniecības standartiem, 5. panta 4. punkta b) apakšpunkta spēkā esamību, ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 16. pantā paredzēto darījumdarbības brīvību;
- 2) izskatot otro jautājumu, nav atklājies neviens apstāklis, kas varētu ietekmēt Regulas Nr. 543/2008 5. panta 4. punkta b) apakšpunkta spēkā esamību, ņemot vērā LESD 40. panta 2. punkta otrajā daļā paredzēto nediskriminācijas principu.

[Paraksti]